

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **P. M.**

oskarżonego o czyn art. 148 § 2 pkt 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 4 lipca 2024 roku

zażalenia obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2024 roku, sygn. akt I KK
166/23 o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego
aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż skarżący nie wykazał, aby zaskarżone postanowienie zostało wydane z obrazą prawa prowadzącą do niesłusznego zastosowania wobec oskarżonego najsurowszego środka zapobiegawczego, a okoliczności takich działający jako sąd odwoławczy Sąd Najwyższy z urzędu także nie dostrzegł.

Na wstępie zauważyć trzeba, że funkcją środka zapobiegawczego jest zabezpieczenie prawidłowego toku całego procesu karnego. Oznacza to, że stosując środki zapobiegawcze sąd chroni nie tylko postępowanie dowodowe, ale również dalsze jego etapy, aż do chwili rozpoczęcia wykonywania kary, zgodnie z art. 249 § 4 k.p.k.

W ocenie Sądu Najwyższego, przyjmując w zaskarżonym rozstrzygnięciu, iż w aktualnym stanie sprawy zachodzi potrzeba stosowania wobec P. M. najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, nie popełniono błędu. Orzekający w tej sprawie w I instancji Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że w sprawie występuje ogólna przesłanka stosowania środków zapobiegawczych, dotycząca dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez P. M., zbrodni zabójstwa. Sprawstwo oskarżonego w niniejszej sprawie zostało uprawdopodobnione w stopniu wymaganym przez przepis art. 249 § 1 k.p.k. treścią nieprawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 15 listopada 2021 roku, sygn. akt III K 85/20. Nie ma więc potrzeby dalszego wykazywania, że zebrane w sprawie dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego wskazanego przestępstwa. Samo skazanie nieprawomocnym wyrokiem uzasadnia wystarczająco tę przesłankę i zwalnia od przedstawiania szczegółowej argumentacji uzasadniającej takie przekonanie (por. postanowienia SN z dni: 10 czerwca 2015 r., II KK 9/15, LEX nr 1729662; 22 grudnia 2021 r., V KZ 56/21, LEX nr 3527409; 14 marca 2023 r., II KZ 21/23, LEX nr 3569349; 18 kwietnia 2023 r., IV KZ 12/23, LEX nr 3580246; 15 czerwca 2023 r., II KZ 42/23, LEX nr 3571851; 26 marca 2024 r., II KZ 15/24, LEX nr 3698503). Powyższej konkluzji nie zmienia fakt uchylenia orzeczenia sądu odwoławczego, gdyż nastąpiło to w wyniku uwzględnienia kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść P. M., z przyczyn niepodważających sprawstwa i winy oskarżonego. Aktualna zatem pozostaje nadal kwestia zaostrenia wyroku, wobec zaskarżenia go apelacją przez oskarżyciela co do winy i kary, także w świetle uwag przedstawionych w uzasadnieniu wydanego przez SN wyroku.

Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu wskazał również, że w sprawie występuje szczególna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania, o której mowa w art. 258 § 2 k.p.k. Wynika ona wprost z faktu, że P. M. wymierzono nieprawomocnie karę 25 lat pozbawienia wolności. Stosownie do treści art. 258 § 2 k.p.k., tymczasowe aresztowanie może być uzasadnione nieprawomocnym skazaniem na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności. Zagrożenie surową karą rodzi domniemanie, iż oskarżony może podejmować próby bezprawnych działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania. Poczynione przez ustawodawcę założenie zwalnia sąd, po myśli art. 251 § 3 k.p.k., z powinności wykazywania konkretnych zachowań utrudniających postępowanie i w konsekwencji nie jest w żaden sposób wymagane, aby oskarżony podejmował w tym zakresie jakiegokolwiek rzeczywiste działania lub zaniechania zmierzające do zakłócania toczącego się procesu. Wobec zaistnienia powyższego domniemania, stosujący tymczasowe aresztowanie Sąd Najwyższy nie był obowiązany do wykazywania dalszych zagrożeń dla prawidłowego toku procesu, albowiem wynika ono z samego realnego zagrożenia surową karą. Dodać też należy, że choć Sąd Najwyższy wprost tego w zaskarżonym postanowieniu nie wskazał, to należy uznać, że przyjął, iż inny środek zapobiegawczy w realiach tej sprawy nie zabezpieczy dostatecznie prawidłowego jej biegu, zgodnie z art. 257 § 1 k.p.k. Niewątpliwie bowiem perspektywa odbycia przez skazanego wyjątkowo surowej kary pozbawienia wolności może skłonić go do podjęcia działań wpływających na prawidłowy tok postępowania odwoławczego. Należy też jednocześnie wspomnieć, iż również Europejski Trybunał Praw Człowieka dopuszcza pozbawienie wolności człowieka tylko i wyłącznie na podstawie pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k. (jako samoistnej podstawy izolacji w warunkach tymczasowego aresztowania) stwierdzając nawet, że surowość wyroku, jaki może zapaść w przyszłości i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet popełnienia ponownego przestępstwa (wyrok z dnia 23 czerwca 2005 r., sprawa 44722/98 Łatasiewicz przeciwko Polsce, Lex nr 153396; podobnie wyrok z dnia 31 maja 2011 r., sprawa 24205/06 Krawczak przeciwko Polsce, Lex nr 817591 i wyrok z dnia 26 lipca 2001 r., sprawa 33977/96 Ilijkov przeciwko Bułgarii, Lex nr 76133). Także więc

na gruncie europejskich norm dotyczących ochrony praw człowieka ETPCz akceptuje funkcjonowanie szczególnego domniemania wynikającego czy to z surowości prognozowanej kary w kontekście ciężaru zarzutów czy to – jak w przedmiotowej sprawie – nieprawomocnie stwierdzonej winy i wymierzonej surowej kary.

Po stronie oskarżonego P. M. nie występowały okoliczności obligujące Sąd Najwyższy do odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania w rozumieniu przepisu art. 259 k.p.k. W konsekwencji stwierdzić więc należało, że na obecnym etapie postępowania zażalenie obrońcy nie mogło zostać uwzględnione, a tylko tymczasowe aresztowanie oskarżonego może zabezpieczyć prawidłowy bieg kontynuowanego względem niego postępowania.

[SOP]

[a!]